

Tehetség

Vác a helyszíne a Magyar Tehetséggon-
dozó Társaság szakmai rendezvényének és
éves közgyűlésének. Mint köztudott, a tár-
saság választmánya bizalmat szavazott
Czeizel Endre elnöknek.

Kárpátalja

Pornói Imre és *Szabó József* a szer-
kesztői annak a kötetnek, melyet a
Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Pedagó-
giai Intézet adott ki a magyar iskola ezer
évére emlékeztetően. A kötet címe *„Szemel-
vények Kelet-Magyarország és Kárpátalja
iskolatörténetéből”*.

Mustra

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei
Pedagógiai Intézet módszertani pályázatá-
nak legjobb munkáiból készített kötet
jelent meg a fenti címmel. Az írások iga-
zolják, hogy a pedagógia, az iskola
humanizálásának, a személyiségfejlesztés-
nek, az elfogadó pedagógiai magatartás-
nak vannak a mindennapi pedagógusma-
gatartásba beépült készségei, fogásai a
hátrányos helyzetű régióban, a legne-
hezebb feltételek mellett működő iskolák,
óvodák pedagógusaiban is. Sok írás szól a
cigánygyerekekkel és szüleikkel alakuló
konstruktív pedagógiai kapcsolatról.

Könyv és Nevelés – újra

Szellemesen jegyzi meg bevezetőjében
a főszerkesztő, *Balogh Mihály*, hogy az
idők múltával bizony az Országos Ped-
agógiai Könyvtár és Múzeum folyóiratát a
„kor szellemében” „Információ-hordozó
és Személyiségformáló Pedagógiai Ráha-
tás” néven kellene illetni. Am a tradíció
kötelez: Könyv és Nevelés néven rangos
folyóirata volt az iskolai könyvtárügynek
évekig, váratlanul 1987-ben szakadt meg a
folyam, s 12 év után indul újra a folyóirat.
Dokumentumai tükrözik a szakma vál-
tozásait és az OPKM gazdagodott
funkcióit is, így a tankönyv-ügy, a tan-

szerügy is önálló rovatokat kapott. Ami
még fontosabb: újra van rendszeres kri-
tikai orgánuma a gyermek- és ifjúsági iro-
dalomnak: önálló rovat maradt a lapban.

Takács Géza lapja

Az „iskola vaskos bástyáit” ostromolni
nem szűnő szakember lapot alapít: Iskola-
kép címmel. A sajtóban közzétett fel-
hívásában a szerkesztő a napi gyakorlatra
reflektáló kollégáit toborozza szerzőnek.

Usinszkij

Ki emlékszik már Usinszkijra? Olyan
oroszos a neve, tán még gyanús is – véli a
mai olvasó. Holott *K. D. Usinszkij* a 19.
század utolsó harmadának nagy hatású,
nyugatos tájékozódású polgári pedagó-
gusa volt Oroszországban. Nemzeti
klasszikus. A modern fejlődés úttörője.
Kortársa a mi nemzeti klasszikusainknak,
nemzeti liberálisainknak. *Szabó Miklós*
kismonográfija, melyet az OPKM adott
ki, ezért hiánypótló kiadvány.

Amatőr bábmozgalom

Az egeri Ifjúsági Ház rendezésében
hatodik ízben sorra került országos gyer-
mekbábos fesztivál előestéjén szakmai
konferencián jelentette be: felkészültnek
érzi magát, hogy a gyermekek bábjátékos
mozgalmában súlyponti szerepet vállalva
a fesztivált valóságos, évente sorra kerülő,
az országot megmozgató, felmenő rend-
szerű rendezvényévé fejlessze. Ebben segít-
séget kap a Harlekin Bábszínház egykori
alapítójától, akik érzik az amatőrizmus
iránti és a gyerekvilág iránti elkötelezett-
ségüket. A feladatvállalásban segíti az
egrieket a budapesti központú Bábjátékos
Egyesület (Internet-címe: www.jatehaz.skicc.hu/babjatekos). A konferencia alkal-
mat adott a mustrára is, a NAT-korrekción
megtépázta a bábos mozgalmat, hiszen
korábban remélt diadalútjuk az iskola
világába megszakad. A megyei köz-
művelődési központok hatóereje csök-
kent. A képzés kevés és drága. A bábcso-

portok találkozóinak gátat szabnak a közlekedési költségek. A bábmozgalmat korábban segítő úttörőmozgalom figyelme nem terjed ki már olyan intenzitással, más gyerekszervezetek érdeklődését még fel kell kelteni. Mindenesetre az egri találkozók törzsvendégei a miskolciak, a szabolicsiak, a hevesiek, Hajdú-Bihar-beliek, csongrádiak, Tolna megyeiek, Somogy és Zala megyeiek, komáromiak, veszprémiek. Néhány megyében idén is szervezetek bábos találkoztak. Felvetődik a regionális szervezés esélye, illetve más civil társulások lehetőségének végiggondolása. A konferencia résztvevői úgy vélték, hogy egy jól szervezett fesztiválrendszer dinamizálhatja a nagy hagyományú, de ma kritikus helyzetben lévő gyermekbábmozgalmat. Egy korszak jelképes zárókövének tekinthető a minap elhunyt *Koós Iván* emléke, aki magában egyesítette a gyermekeknek játszó profi bábjátékost, az amatőrmozgalmat segítő-koordináló szakembert, sőt a játszóházas pedagógiai bábjátékot űző játékost is. Vajon felidézhető-e még ez a hármas egység?

Civil szervezetek

A hazai pedagógusszervezetek nagy része mérföldkönek élven meg az évtizedfordulót, közgyűléseiken rendre számvetést készítettek. Sajátságos, hogy csaknem hasonló mérleget vont a Magyar Drámapedagógiai Társaság, az *Academia Ludi et Artis*, a Magyar Tehetséggondozó Társaság, az Általános Művelődési Központok Országos Egyesülete és a 109 éves Magyar Pedagógiai Társaság is. Új vonzó tevékenységi formákkal kell a szervezet „kifáradása” ellen küzdeni, fiatalítani a tagságot, távolabb maradni az oktatáspolitikától. A folytonosság és a megújulás egysége jegyében eszközöltek változásokat vezetési szerkezetükben is.

Közoktatási minőségbiztosítás az OKKER-rel

Az OKKER – a hazai szakmai fejlesztő

műhelyek egyikeként – szakmai súlyának, szolgáltatásai minőségével kivívott presztízsének megfelelően részt kíván venni a közoktatást érintő modernizációs folyamatok kibontakoztatásában, a minőségpolitika alakításában és érvényesítésében.

Az OKKER minőségbiztosítási filozófiájában alapvetően TQM-elkötelezettségű. Fő elve az alkalmazkodás: adaptív minőségbiztosítással minden intézmény, intézményfenntartó egyedi célkitűzéseihez, lehetőségeihez és szükségleteihez igazítja, adaptálja a minőségbiztosítást szolgáló tevékenységeit. Az oktatási-nevelési folyamatokban résztvevők érdekeltiségére, elkötelezettségére épít. A korrekt önértékelést, önellenőrzést segíti. Fenntartók és intézményhasználók együttműködését szorgalmazza.

Az OKKER minőségbiztosítási szolgáltatásai sokoldalúak: intézményi minőségbiztosítási rendszerek kialakításában való szakértői részvétel, komplex szerviz; kompetenciafejlesztés; képzések, tréningek; egyéni tanácsadás; eszközfejlesztés; minőségbiztosítási eszközök (beleértve az értékelési-ellenőrzési eszközöket is) rendszerezett nyilvántartása, erről szóló folyamatos, szakszerű tájékoztatás; szakirodalmi tájékozódás, kutatás és tájékoztatás; kiadói és terjesztői tevékenység (kiadványok, módszertani füzet sorozat, periodika).

Feladatot vállal a minőségbiztosítási rendszer intézményei és fenntartói szintjein. Tevékenységét mindenkinek felajánlja, s akik az együttműködés lehetőségével élni kívánnak, azoknak – meggyezés után – szolgáltatási eszköztárát készséggel bocsátja rendelkezésére. Ennek megfelelően kész iskolafenntartók, alapítványok, óvodák, iskolák, alapfokú művészetoktatási intézmények, nevelési tanácsadók, eltérő tantervű oktatás-nevelési intézmények, bentlakásos intézmények minőségbiztosítási folyamatainak beindításában és működtetésében nyújtott egyedi, illetve folytatólagos segítségre. Kitétetett figyelmet kíván fordítani azokra az intézményekre, területekre, melyek – bármely okból – korábban nem tájékozódtak

innovációk, szakmai fejlesztő műhelyek segítségével, minőségbiztosítási rendszerek irányában. Az OKKER minőségbiztosítási programjához jeles elméleti és gyakorlati szakemberek adják nevüket és szaktudásukat. A fejlesztő munkacsoport tagjai képzettek, magas szintű autonómiával és felelősséggel teljesítik vállalásaikat. A munkacsoport nyitott: a fejlesztések, képzések során kitűnt szakemberek folyamatosan csatlakozhatnak a munkához.

Az OKKER kölcsönös érdekeltségen alapuló tartós együttműködésre törekszik kapcsolatteremtést igénylő intézményfenntartókkal, intézményekkel és más minőségbiztosítási műhelyekkel. Készen áll integrált információs rendszer működtetésére – természetesen tiszteletben tartva a szerzői és egyéb jogokat, üzleti érdekeket; készen áll – a kölcsönös érdekeltség jegyében – tapasztalatainak rendszeres közreadására, cseréjére, összehangolt közös akciók kezdeményezésére, ezekben való részvételre.

A közoktatás fejlesztésének általános társadalmi-nemzeti érdekeit tekinti elsődlegesnek.

Művelődéstörténet

Gelencsér Katalin nevét jól ismerik a közművelődés és közoktatás határain elhelyezkedő szakemberek. Jól ismeri ő az iskola, az ifjúsági szervezetek világát, miközben elkötelezett művelődésszervező. A lélektől lélekiig ívelő „népművelés” szakembere. Most nagy szakmai-társadalmi összefogásban a JPTE, a Magyar Művelődési Intézet, a Mikszáth Kiadó, nemkülönben a Német Népfőiskolai Szövetség Nemzetközi Együttműködési Intézete (az IIZ/DVV) egyesítette erőit, hogy Gelencsér Katalin sok intézményben használt „Művelődéstörténet”-e két kötetben megjelenjen. Alcíme: Tanulmányok és kronológia a magyar nép művelődésének, életmódjának és mentalitásának történetéből. A szerzők közt a hazai közgondolkodás jelesei: Ancsel Éva, Kosáry Domokos, Glatz Ferenc, Németh

G. Béla, a nemzetközileg ismertek köztük: Bahtyin, Mircea Eliade, Roger Vaillois stb. Az ő kultúraelméleti írásaik alkotják az első kötetet. A második kötet a társadalomismeret, művelődéstörténet és közvetlenül a közművelődés-történet mai magyar szerzőinek tollából közöl egy-egy fejezetet a család és életmód kérdései után a 18. századtól folyamatosan egészen Ausztria-Magyarországon át a centralisztikus közművelődési törvény, illetve az ezt felváltó úgynevezett társadalomvezérelt közművelődési törvény keletkezéstörténetéig. Ez utóbbi megfogalmazásának Gelencsér személyes részese volt.

Az iskolai tudás mérése Baranya megyében

Az iskolai tudás mérése Baranya megyében (1999.) címmel december 3-án a Janus Pannonius Tudományegyetem Tanárképző Intézete és a Pécsi Akadémiai Bizottság Pedagógiai Munkacsoportja konferenciát szervezett, amelynek keretében megvitatták az 1999. tavaszán a Baranya Megyei Pedagógiai Intézet, az Országos Közoktatási Intézet Kutatási Központja, a József Attila Tudományegyetem Pedagógia Tanszéke és a Tanárképző Intézet együttműködésében lebonyolított tudásmérés folyamatával és elsődleges eredményeivel kapcsolatos tapasztalatokat. A mérés egyik újdonsága az volt, hogy a tantárgyi méréseket összekapcsolták személyiségvizsgálati, gondolkodásvizsgálati és intelligenciavizsgálati tesztekkel, valamint széles körű, szociológiai jellegű adatfelvétellel. A vizsgálat céljai az alábbiak voltak:

- a minőségbiztosítás egyik feltételként létrejövő vizsgaközpontok tevékenységének és adatbázisának megalapozása;
- a baranyai – ezen belül elsősorban a pécsi – tanulók teljesítményeinek összehasonlítása a szegedi és az országos teljesítmémmérések eredményeivel;

– a tantárgyi, az induktív és a deduktív gondolkodást mérő tesztek eredményeinek összevetése a személyiségvizsgálati eljárásokkal nyert adatokkal;

– a tanárképzés tartalmi reformjának előkészítése a tantárgyi teljesítmények, az alkalmazható tudás, az osztályzatok és a személyiségvizsgálatok összehasonlító elemzése útján nyert eredmények alapján;

– a tanári tevékenység és a tanulói teljesítmény összefüggéseinek vizsgálata;
 – az iskolai minőségbiztosítás elemi feltételeinek megteremtése az iskolai adatbázisok megteremtésével és az elemzést végzők felkészítésével.

A mérésbe bekapcsolódó intézmények és iskolák vezetőinek, kutatóinak szaktanácsadóinak és pedagógusainak mintegy 110 fős körében az alábbi előadások hangzottak el:

– Tájékoztató az iskolai tudásmérés céljairól, területeiről, résztvevőiről és a várható produktumokról (*Kocsis Mihály* tudományos munkatárs, JPTE Tanárképző Intézet).

– Tantárgyi mérések: biológia (*Géczy János* egyetemi docens, JPTE Tanárképző Intézet).

– Tantárgyi mérések: fizika (*Takács Viola* egyetemi docens, JPTE Tanárképző Intézet).

– Tantárgyi mérések: kémia (*Vargáné Kömlői Gyöngyi* szaktanácsadó, Baranya Megyei Pedagógiai Intézet).

– Tantárgyi mérések: matematika (*Kiskároly Jánosné* szaktanácsadó, Baranya Megyei Pedagógiai Intézet, *Gombocz Ernő* szaktanácsadó, Baranya Megyei Pedagógiai Intézet, *Bereczkyné Székely Erzsébet* középiskolai tanár, Leőwey Klára Gimnázium).

– Tantárgyi mérések: történelem (*Sárváriné Lóky Gyöngyi* igazgatóhelyettes, Babits Mihály Gyakorló Gimnázium).

– Tantárgyi mérések: angol nyelv (*Simonné Mrázik Júlia* egyetemi tanársegéd, JPTE Tanárképző Intézet).

– A természettudományok gyakorlati alkalmazásával kapcsolatos vizsgálatok tapasztalatai (*Szegedi Györgyi* szakta-

nácsadó, Baranya Megyei Pedagógiai Intézet).

– Az olvasásértés vizsgálatának általános tapasztalatai (*Bredács Alice* szaktanácsadó, Baranya Megyei Pedagógiai Intézet).

– A pszichológiai vizsgálatok általános tapasztalatai (*Vágó Irén* tudományos munkatárs, Országos Közoktatási Intézet Kutatási Központ).

– A tudásméréssel kapcsolatos háttéradatok általános jellemzői (*Reisz Terézia* tudományos munkatárs, JPTE Tanárképző Intézet).

– A tudásmérés folyamatának és eredményeinek makrostatisztikai összefüggései (*Balázs Éva* igazgató, Országos Közoktatási Intézet Kutatási Központ).

Mentor

Oktatási, egészség- és életmódmagazin 1999. decemberi számának tartalmából

Szunomár Zoltán: Ahol az érdemjegyet bizalmasan kezelik

Rudas Péter: Demonstráció vagy tárgyalás?

Moldova Ágnes: Esőemberek

Bonifert Mária: "Ez a város most már az én városom is"

Fukk Enikő: A Zöld Kakas

Mihály Ildikó: Zenei stílusok és kábítószer-fogyasztás

Rév Ilona: A megújult Fazekas

Támpont - tankönyvkritikai melléklet (Karlovitcz János Tibor szerkesztésével)